

ПИТАННЯ ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ З ВИБІРКОВОЇ ОСВІТНЬОЇ КОМПОНЕНТИ «ПОЛІТИКА НАЦІОНАЛЬНОЇ ПАМ'ЯТІ»

Розробник Перегуда Є.В.

Схвалено кафедрою політичних наук і права.

Протокол засідання №7 від 27 березня 2024 р.

Вчений секретар кафедри



Владислав ЄГОРОВ

1. Етнічна (національна) свідомість та самосвідомість.
2. Символічна політика та її механізми.
3. Маніпулювання суспільною політичною свідомістю.
4. Ідеї М. Хальбвакса: соціальні рамки пам'яті.
5. Комунікативна та культурна пам'ять: ідеї Ассмана.
6. «Місця пам'яті» П. Нора.
7. Усна історія як підхід до вивчення історії.
8. «Меморіальний поворот» в історіографії 1980-тих років.
9. Психологічні механізми запам'ятовування.
10. Соціальні механізми забування (П. Коннертон).
11. Історична політика (ідеї Л. Нагорної та Г. Касьянова).
12. Роль історичного знання у розвитку національних ідеологій.
13. Історія як інструмент національно-патріотичного виховання.
14. Політика пам'яті: цілі та механізми.
15. Типологія політики національної пам'яті.
16. «Війни пам'яті».
17. Модель політики національної пам'яті в США та Канаді.
18. Модель політики національної пам'яті в Німеччині.
19. Модель політики національної пам'яті у Франції.
20. Модель політики національної пам'яті в центральноевропейських посткомуністичних державах.
21. Основні етапи становлення політики національної пам'яті в Україні у 1991-2016 рр.
22. Розвиток політики національної пам'яті після Революції Гідності.
23. Нормативно-правова база політики національної пам'яті в Україні.
24. Сучасна топонімічна політика в Україні.
25. Суб'єкти політики національної пам'яті в Україні.
26. Декомунізація як напрям політики національної пам'яті в Україні.
27. Вплив російської агресії на еволюцію політики національної

пам'яті в Україні.

28. Дерусифікація як напрям політики національної пам'яті в Україні.

29. Національні меншини та державна політика національної пам'яті в Україні: проблема співвідношення.

ЛІТЕРАТУРА

Навчальні посібники:

Нагорна Л.П. Історична пам'ять: теорії, дискурси, рефлексії. К., ІПіЕНД ім. І.Ф. Кураса НАН України, 2012. 328 с. URL: https://chtyvo.org.ua/authors/Nahorna_Larysa/Istorychna_pamiat_teorii_dyskursy_refleksii/ (дата звернення: 08.01.2024).

Кондратюк К. К., Сухий О. М. Сучасна національна історіографія новітньої історії України (1914–2009 рр.): Навч. посібник. Львів: Видавничий центр ЛНУ імені Івана Франка, 2010.

Словники, довідники

Національна та історична пам'ять: словник ключових термінів. Кер. авт. кол. А. М. Киридон. К.: ДП «НВЦ «Пріоритети», 2013.

Деколонізація. URL: <http://surl.li/jynki> (дата звернення: 08.01.2024).

Декомунізація. URL: <https://uinp.gov.ua/dekomunizaciya-ta-reabilitaciya/dekomunizaciya> (дата звернення: 08.01.2024).

Відеолекції

Перегуда Є.В. Лекція «Колективна пам'ять – сутність, структура, джерела формування». URL: <https://org2.knuba.edu.ua/course/view.php?id=4175> (дата звернення: 08.01.2024).

Перегуда Є.В. Лекція «Політика пам'яті». Частина 1. URL: <https://org2.knuba.edu.ua/course/view.php?id=4175> (дата звернення: 08.01.2024).

Перегуда Є.В. Лекція «Політика пам'яті». Частина 2. URL: <https://org2.knuba.edu.ua/course/view.php?id=4175> (дата звернення: 08.01.2024).

Перегуда Є.В. Лекція «Політика національної пам'яті в Україні». URL: <https://org2.knuba.edu.ua/course/view.php?id=4175> (дата звернення: 08.01.2024).

Нормативно-правова база

Про засудження комуністичного та націонал-соціалістичного (нацистського) тоталітарних режимів в Україні та заборону пропаганди їхньої символіки: Закон України від 09.04.2015 р. №317-VIII. URL:

<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/317-19#Text> (дата звернення: 08.01.2024).

Про доступ до архівів репресивних органів комуністичного тоталітарного режиму 1917-1991 років: Закон України від 09.04.2015 р. №316-VIII. URL: <http://surl.li/scsgj> (дата звернення: 08.01.2024).

Про правовий статус та вшанування пам'яті борців за незалежність України у XX столітті: Закон України від 09.04.2015 р. №316-VIII. URL: <http://surl.li/scsgz> (дата звернення: 08.01.2024).

Про увічнення перемоги над нацизмом у Другій світовій війні 1939-1945 років: Закон України від 09.04.2015 р. №315-VIII. URL: <http://surl.li/scsho> (дата звернення: 08.01.2024).

Про засудження та заборону пропаганди російської імперської політики в Україні і деколонізацію топонімів: Закон України від 21.03.2023 р. №3005-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3005-20#Text> (дата звернення: 08.01.2024).

Recommendation Rec(2001)15 of the Committee of Ministers to member states on history teaching in twenty-first-century Europe (Adopted by the Committee of Ministers on 31 October 2001 at the 771 meeting of the Ministers' Deputies). URL: https://search.coe.int/cm/Pages/result_details.aspx?ObjectID=09000016805e2c31 (дата звернення: 01.01.2024).

Про засади державної політики національної пам'яті Українського народу: Проект Закону. URL: <http://surl.li/ownlm> (дата звернення: 01.01.2024).

Монографії, наукові статті

Ассман А. Простори спогаду. Форми та трансформації культурної пам'яті. Пер. з нім. К. Дмитренко, Л. Доронічева, О. Юдін. К.: Ніка-Центр, 2012.

Бабка В.Л. Історична пам'ять як фактор політичного впливу в незалежній Україні: дис. ...кандидата політичних наук: 23.00.03. Ніжин, 2016. URL: https://npu.edu.ua/images/file/vidil_aspirant/dicer/D_26.053.12/dis_Babka.pdf (дата звернення: 08.01.2024).

Бабка В. Л. Міжетнічні відносини та державна політика пам'яті в Україні. *Мультикультуралізм як соціально-правове явище: виклики глобалізованого світу*. За заг. ред. А.М. Подоляки. К.: ТОВ «Арт-технологія», 2015. С. 203–215.

Бабка В. Л. Політика пам'яті в перші роки незалежності України. *Гілея. Науковий вісник*. К., 2016. Вип. 110. С. 360–364.

Бойко О.Д. Колективна пам'ять: природа, суть, структура. *Національна та історична пам'ять*. 2012. Вип. 3. С. 93–105.

Бойко О. Д. Сучасний політичний міф як інструмент конструювання

історичної пам'яті. *Національна та історична пам'ять*. 2012. Вип.1. С. 82–100.

Бондар В., Державна політика історичної пам'яті в Україні 1990–2000-х рр.: основні тенденції. *Історіографічні дослідження в Україні*. 2013. Вип. 23. С. 377–400.

Буряк Л.І. Культурні чинники впливу на національну пам'ять українського суспільства. *Гілея: науковий вісник*. 2013. № 72. С. 5–12. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/gileya_2013_72_2 (дата звернення: 08.01.2024).

Валюшко І.О., Основні виклики і загрози в епоху інформаційних війн. *Науковий вісник Дипломатичної академії України*. 2016. Вип. 23 (2). С. 142-147.

Воляннюк О. Я. Громадські формування у галузі політики пам'яті сучасної України. *Освіта регіону: політологія, психологія, комунікації*. 2009. №3. С.122 – 126.

Воляннюк О. Я. Суспільна пам'ять і політика: Мистецтво можливого. К.: ДП «НВЦ «Пріоритети», 2013. 172 с.

Герасименко Л.С. Історична пам'ять в Україні: сучасний стан та виклики майбутнього. *Національна та історична пам'ять*. 2011. Вип. 1. С. 116–134.

Гирич І., Шаповал Ю. Чому необхідно переосмислювати минуле. URL: https://org2.knuba.edu.ua/pluginfile.php/239398/mod_resource/content/1/shapoval_girich.pdf (дата звернення: 08.01.2024).

Голубчик Г. «Публічна історія» як сфера державно-управлінської діяльності: зарубіжний досвід. *Державне управління та місцеве самоврядування*. 2014. Вип. 1(20). С. 51-59. URL: <http://surl.li/sctkl> (дата звернення: 08.01.2024).

Голубчик Г. Становлення європейських моделей політики пам'яті: інституційно-правовий аспект. *Державне управління та місцеве самоврядування*. 2014. Вип. 3(22). С. 97-107.

Гон М. М. Механізми забуття: маргіналізація пам'яті про «чужих» в Україні. *Панорама політологічних студій*. 2015. Вип. 13. С. 185–191.

Гриценко О. Президенти і пам'ять. Політика пам'яті Президентів України (1994-2014): підгрунття, послання, реалізація, результати. К.: К.І.С., 2017.

Деколонізація топонімії: як відбуваються перейменування в міських громадах Харківської області. URL: https://lb.ua/blog/observatory_democracy/558884_dekolonizatsiya_toponimii_yak.html (дата звернення: 08.01.2024).

Дерусифікація-2022: на честь кого перейменовують вулиці найбільших міст України. URL: <http://surl.li/sctob> (дата звернення: 08.01.2024).

Доповнений список імен видатних творців, дослідників і популяризаторів української мови, пропонує для увічнення в географічних назвах та об'єктах топоніміки. URL: <http://surl.li/qtqgv> (дата звернення: 08.01.2024).

Європа та її болісні минушини. Авт.-упоряд. Ж. Мінк, Л. Неймайер; пер. з фр. Є. Марічева. К. : Ніка-Центр, 2009. 272 с.

Засудження СРСР, дерусифікація, Майдан – як змінюється ставлення українців до політики національної пам'яті на тлі російської агресії: опитування Фонду «Демократичні ініціативи» імені Ілька Кучеріва та Центру Разумкова 13-21.12.2022 р. URL: <http://surl.li/eoddr> (дата звернення: 08.01.2024).

Зерній Ю.О. Державна політика пам'яті в Україні: становлення та сучасний стан. *Стратегічні пріоритети*. 2008. №3(8). С. 41-51.

Касьянов Г. Історична політика 1990-х – початку XXI ст.: Україна та пострадянський простір. URL: <http://uamoderna.com/images/archiv/21/UM-21-Kasianov.pdf> (дата звернення: 08.01.2024).

Касьянов Г. Історична політика і меморіальні закони в Україні (початок XXI ст.). *Агора*. Вип. 17. С. 64-74. URL: <http://kennankyiv.org/wp-content/uploads/2016/12/Kasianov.pdf> (дата звернення: 08.01.2024).

Киридон А. «Історична пам'ять» у просторі політики пам'яті. *Історичні і політологічні дослідження*. URL: <http://surl.li/sctim> (дата звернення: 08.01.2024).

Ковальська-Павелко І. «Війни пам'яті» як ключовий чинник формування державної політики пам'яті в сучасній Україні. *Krakowskie Studia Małopolskie*. 2022. Nr. 3(35). С. 7-26.

Коннертон П. Як суспільства пам'ятають. Пер. з англ. С. Шліпченко. К.: Ніка-Центр, 2004.

Мінк Ж. Геополітика, примирення та ігри з минулим: на шляху до нової пояснювальної парадигми колективної пам'яті. *Україна модерна*. 2009. № 4. С.63 – 64.

Нора П. Теперішнє, нація, пам'ять. Київ: ТОВ «Видавництво КЛІО», 2014. 272 с.

Перелік назв населених пунктів, які містять символіку російської імперської політики. URL: <https://org2.knuba.edu.ua/course/view.php?id=4175> (дата звернення: 08.01.2024).

Позднякова-Кирбят'єва Е. Г. Соціологія соціально-історичної пам'яті: теоретико-методологічні та емпіричні студії: монографія. Запоріжжя, 2014.

Політика історичної пам'яті в контексті національної безпеки України: аналітична доповідь / за заг. ред. В.М. Яблонського. Київ: НІСД, 2019. 110 с.

Половинчак Ю.М. Комеморативні практики в сучасному інформаційному просторі. *Бібліотекознавство. Документознавство. Інформологія*. 2018. № 2. С. 94–100.

Проблема історичної пам'яті у всесвітньо-історичному дискурсі (1945–2015 рр.): монографія. Київ: ДУ «Інститут всесвітньої історії Національної академії наук України», 2021. 312 с.

Розумюк В. Політика пам'яті як інструмент становлення національних держав на Балканах: здобутки й прорахунки. *Проблеми всесвітньої історії*. №1 (5). 2018. С.154–167.

Роїк Н. Понятійно-термінологічна основа дослідження політики пам'яті в українсько-польському співробітництві. *Наукові записки ІПіЕНД*. Випуск 3-4 (99-100). С. 331-341.

Траба Р. «Другий бік пам'яті»: історичні досвіди та їх пам'ятання в Центральній-Східній Європі. URL: <http://surl.li/sctjg> (дата звернення: 08.01.2024).

Шаповал Ю., Нагорна Л., Бойко О. та ін. Культура історичної пам'яті: європейський та український досвід. За заг. ред. Ю. Шаповала. Київ: ІПіЕНД, 2013. 600 с. URL: <http://surl.li/heoge> (дата звернення: 08.01.2024).

Як у рамках декомунізації перейменовували українські міста. URL: <http://surl.li/sctns> (дата звернення: 08.01.2024).

Connerton P. *How Modernity Forgets*. Cambridge: Cambridge University Press, 2009. 150 p.

Kubik J., Bernhard M., *A Theory of the Politics of Memory. Twenty Years after Communism: The Politics of Memory and Commemoration*. J. Kubik, M. Bernhard (eds.). Oxford: Oxford University Press, 2014. P. 7–36.

Kulyk V. War of Memories in the Ukrainian Media. Diversity of Identities, Political Confrontation, and Production Technologies. *Memory, Conflict, and New Media: Web Wars in Post-Socialist States*. J. Fedor, E. Rutten, V. Zvereva (eds.). London: Routledge, 2013. P. 63–81.

Maurice Halbwachs on Collective Memory. Edited, translated, and with an introduction by Lewis A. Coser. Chicago: University of Chicago Press, 1992. Pp. 244. URL: <http://surl.li/scsqu> (дата звернення: 08.01.2024).

Realms of memory: the construction of the French past / Edited by Pierre Nora and Lawrence D. Kritzman. VOLUME 1: Conflicts and Divisions. New York: Columbia University Press, 1996. 642 p.

Realms of memory: the construction of the French past / Edited by Pierre

Nora and Lawrence D. Kritzman. VOLUME 2: Traditions. New York: Columbia University Press, 1996. 643 p.

Realms of memory: the construction of the French past / Edited by Pierre Nora and Lawrence D. Kritzman. VOLUME 3: Symbols. New York: Columbia University Press, 1996. 754 p.

Traumatic Memory and the Ethical, Political and Transhistorical Functions of Literature / ed. Susana Onega, Constanza del Rio, Maite Escudero-Alias. Houndmills, Basingstoke, Hampshire: Palgrave Macmillan, 2017. 332 p.

Інші відеоматеріали

Касьянов Г. Лекція. Історична політика. URL: <https://www.youtube.com/watch?v=EChO2nQWEv4> (дата звернення: 01.02.2024).

Стрільчук Л. Політика пам'яті як потенціал історичної пам'яті. URL: https://www.youtube.com/watch?v=qCUvT8IP_hg (дата звернення: 01.02.2024).

Гончаренко Н. Політика пам'яті. Декомунізація, деколонізація, дерусифікація як державна політика в Україні. URL: <https://www.youtube.com/watch?v=kcQf5sj4NNw> (дата звернення: 01.02.2024).

Мрідула Гош. Світовий досвід деколонізації. Індія. URL: <https://www.youtube.com/watch?v=Hmscr19vYuQ> (дата звернення: 01.02.2024).

В'ятрович В. Лекція. Декомунізація. Досвід реформ. URL: <https://www.youtube.com/watch?v=pUJckhEYEh8> (дата звернення: 01.02.2024).

Вайсберг М. та ін. Голокост в Україні. Політика та практики національної пам'яті. URL: <https://www.youtube.com/watch?v=EdSAҮсі-4Тк> (дата звернення: 01.02.2024).

Дорошенко К. Перейменування топонімів у містах як дерусифікація. URL: <https://www.youtube.com/watch?v=UwdiRIdqsAw> (дата звернення: 01.02.2024).

Уфимцева Н. Лекція «Моя, інша, спільна: історична пам'ять у міському просторі». URL: <https://www.youtube.com/watch?v=wpFTqk1FjHo> (дата звернення: 01.02.2024).

Демська О. Велике перейменування України. URL: <https://www.youtube.com/watch?v=17Fd7jxUj5g> (дата звернення: 01.02.2024).

Коцур Л. Єдина Україна. Лекція: Декомунізація & Деколонізація: чому це важливо? URL: https://www.youtube.com/watch?v=WVf8_KpKILk (дата звернення: 01.02.2024).

Павлів А. Лекція. Ідентичність як фактор імпульсного розвитку міста. URL: <https://www.youtube.com/watch?v=7oiSeFEK66w> (дата звернення: 01.02.2024).

Проненко А. Лекція. Українськість архітектури. URL: <https://www.youtube.com/watch?v=tJqHxJwb0HA> (дата звернення: 01.02.2024).

ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

Освітній сайт КНУБА. Сторінка кафедри політичних наук і права. Дисципліна «Політика національної пам'яті». URL: <https://org2.knuba.edu.ua/course/view.php?id=4175> (дата звернення: 08.01.2024).

Український інститут національної пам'яті. URL: <https://uinp.gov.ua/>.
Національна комісія зі стандартів державної мови. URL: <https://mova.gov.ua/> (дата звернення: 08.01.2024).

Перейменовані населені пункти та райони. URL: <https://web.archive.org/web/20191223114533/http://renamings.in.ua/> (дата звернення: 08.01.2024).